

ORANJEPLAN VOOR (HOGER) ONDERWIJS

Investeren in onderzoek helpt West-Vlaanderen vooruit

Actieplan hoger onderwijs

INLEIDING EN SITUATIESCHETS

West-Vlaanderen bruist van het talent! In 2008 studeerden 13 792 jongeren aan de West-Vlaamse hogescholen en 1130 aan de KULeuven campus Kortrijk. 57,8% van de West-Vlaamse jongeren studeert verder, dat is een hoge score in vergelijking met andere provincies. In verhouding zijn er wel minder West-Vlaamse jongeren die aan de universiteit studeren.

Veel jongeren zoeken andere horizons op. Op zich is dit positief. Maar we kampen toch met een negatief migratiesaldo bij 20- tot 35-jarigen: meer jongeren verlaten de provincie dan er komen wonen. De 'braindrain'-cijfers zijn lichtjes verbeterd door innovatieve hogere opleidingen bij West-Vlaamse instellingen. Ook de gezamenlijke acties van de provincie West-Vlaanderen en de 'hoger onderwijs'-steden hebben voor een grotere aantrekkingskracht gezorgd.

Er worden 23 academische bachelors aangeboden, waarvan 12 aan de KULeuven campus Kortrijk en 1 aan de KHBO (revalidatiewetenschappen en kinesitherapie) gedurende 2 van de 3 jaar. De 10 andere, gesitueerd binnen industriële wetenschappen en techniek, binnen HOWEST en KHBO, bieden de volle 3 jaar aan. Er worden in West-Vlaanderen 12 masteropleidingen aangeboden, alle binnen industriële wetenschappen en techniek. Hiervan zijn er drie uniek voor Vlaanderen (milieukunde, industrieel ontwerpen en kunststoffentechnologie).

→ ONZE VOORSTELLEN

Het onderwijs en vooral ook onderzoeksluik van het hoger onderwijs in West-Vlaanderen moet sterker uitgebouwd worden om de reconversie en innovatie van onze economie te ondersteunen. De rationalisatie die in het hoger onderwijs plaatsvindt kan in West-Vlaanderen niet leiden tot fundamenteel minder aanbod, wel tot een betere afstemming van het aanbod vanuit de verschillende instellingen. Bovendien moet het studieaanbod in West-Vlaanderen niet alleen worden versterkt, maar ook beter worden gepromoot.

Ons actieplan voor hoger onderwijs gaat voor:

- Een volwaardige erkenning van het belang van **professionele bachelors**. Enkele goed gekozen nieuwe opleidingen uniek voor Vlaanderen. Een **volwaardige onderzoeksfinanciering** gericht op een optimale valorisatie van de kennis, door sterke samenwerking met KMO's, sociale instellingen, onderwijsinstellingen en andere actoren.

- De uitreiking van **academische bachelors en academische masters** o.m. aan de KUL campus Kortrijk en HOWEST. Een bachelorcampus (van 3 jaar) lijkt haalbaar mits een sterk Europees profiel in het derde jaar.
- Alle kansen tot uitwisseling/samenwerking met Noord-Frankrijk, de Franstalige gemeenschap en Zuid-Engeland moeten uitgeput worden. Studeren in West-Vlaanderen zou **per definitie een internationale ervaring** moeten inhouden. Hiertoe richten we in de Eurometropool met Rijsel en de EGTS met Duinkerke een werkgroep Onderwijs op die initiatieven coördineren.
- Een afbakening van enkele **kennisdomeinen** waar we in West-Vlaanderen (wereld)top in zijn/worden en waar we ons **onderzoek** willen op focussen. O.m.: toerisme, kunststoffen, gezondheid, voeding, onderwijskunde, enz. Dit wordt ingepast in de Vlaamse clusters die door het wetenschapsbeleid gebeurden. Hiertoe organiseren we een 'staten generaal Onderzoek' met de relevante actoren uit onderwijs, bedrijfsleven, onderzoek en innovatie. De masteropleidingen en vervolgopleidingen (BanaBa's en ManaMa's) richten zich hier verder op.
- **Innovatie** en valorisatie versterken door stimulansen tot **samenwerking** in West-Vlaanderen tussen professionele en academische opleidingen, met het leerplichtonderwijs, met bedrijven, met non-profitinstellingen, enzovoort. De onderzoeksinvesterings kunnen zo beter renderen. Bij voorbeeld de oprichting van een incubatiecentrum gaming.
- Een evenwicht tussen het behoud van verschillende **campussen** in onze provincie en een concentratie van het hoger onderwijs in Kortrijk en Brugge. Hiertoe worden extra inspanningen gevraagd voor de mobiliteit vanuit de Westhoek naar deze steden. We stimuleren de verdere ontwikkeling van de West-Vlaamse pioniersrol voor afstandsonderwijs en e-learning.
- **Hoger beroepsonderwijs** kan in landelijke gebieden met minder hoger onderwijsaanbod een interessante 'sport' in de 'leerladder' betekenen voor jongeren/ouderen die een arbeidsmarktgerichte vervolgopleiding willen doen. Bovendien stimuleert het contact met volwassenen- en hoger onderwijs het levenslang leren.
- We stimuleren de ontwikkeling van een aanbod aan **artistiek hoger onderwijs**, gekoppeld aan design en ontwerp en productontwikkeling.
- Een sterk aanbod aan **permanente vorming**: postgraduat en vervolgopleidingen.

Voor de realisatie van dit plan mobiliseren we alle krachten in de provincie. We gaan voor kwaliteit en zijn ambitieus.

**Voor een kennisgedreven toekomst voor West-Vlaanderen:
visie op de uitbouw van het hoger onderwijs en onderzoek in de provincie**

Antwoord van CD&V aan Gouverneur Paul Breyne

CD&V gaat voor meer onderzoek en hoger onderwijs

7 maart 2009

CD&V wil mee werken aan een extra impuls om West-Vlaanderen aansluiting te doen vinden bij de socio-economische ambities van Vlaanderen. Onderzoek, innovatie en hoger onderwijs zijn hierbij cruciaal.

West-Vlaanderen wil zich inschrijven in het 'Vlaanderen in actie'-plan van de Vlaamse Regering dat van Vlaanderen een topregio wil maken, wat in de huidige economische context meer dan ooit belangrijk is.

Om in West-Vlaanderen een kennis economie te ontwikkelen moet er een onderbouw zijn van kennisontwikkeling en –verspreiding in het hoger onderwijs, in de bedrijven, in de onderzoekscentra.

CD&V wil mee die kennisgedreven ontwikkeling in de provincie stimuleren en steunt in grote lijnen het plan dat ons op 1 december werd overgemaakt door de gouverneur. Onze reactie op de concrete vragen formuleren wij hieronder, volgens de chronologie van de nota.

1. Kennisontwikkeling

We steunen volmondig de keuze voor 6 clusters waarrond de kennisontwikkeling in hoger onderwijs, bedrijven en onderzoekscentra in West-Vlaanderen zich **specialiseert**: creativiteit / materialen / gezondheid / onderwijstechnologie / milieu / grensoverschrijding. CD&V is ervan overtuigd dat specialisatie de noodzakelijke expertise kan verhogen, alsook het imago van onze provincie kan versterken. We willen internationale toppen scheren op deze thema's.

We dringen erop aan dat deze onderzoeksdomeinen ook in de verdere concretisering blijven aansluiten aan bij de Vlaamse speerpunten van het wetenschapsbeleid.

2. Kennisverspreiding

- CD&V steunt de uitbouw van **unieke opleidingen en competenties** binnen de 6 kennisdomeinen waarin we willen excelleren. CD&V vraagt om voor deze nieuwe opleidingen waar mogelijk grensoverschrijvend samen te werken (bij voorbeeld met Noord-Frankrijk). Wij vragen ook initiatieven van de associaties voor studenten uit de Westhoek. Nieuwe opleidingen hoger beroepsonderwijs kunnen studenten ook in plattelandsregio.

- CD&V wil bij de rationalisatie rekening houden met richtingen die een belangrijke **sociaaleconomische** of **maatschappelijke meerwaarde** betekenen voor de regio maar misschien net de norm niet halen. CD&V verwacht van de associaties een evenredige inspanning op het vlak van rationalisatie. Rationalisatie kan voor ons, maar dan wel zonder te raken aan de diverse campussen.

- CD&V steunt het principe om in West-Vlaanderen volledige bacheloropleidingen aan te bieden, dit betekent een aanbod van 3 jaar bachelor, waar nu slecht 2 van 3 jaar worden aangeboden.

- CD&V steunt de uitbouw van nieuwe **masters voor zover die** kaderen binnen de 6 clusters die gedefinieerd werden. (bv. toerisme)
- Levenslang leren is voor CD&V zeer belangrijk, daarom juichen we de initiatieven van de instellingen toe om hierrond samen te werken en een aanbod te doen.
- CD&V is ervan overtuigd dat **studieovergangen** van het professioneel hoger onderwijs naar het academisch hoger onderwijs moeten kunnen worden geoptimaliseerd op maat van de competenties van individuele studenten. Wij bewaken de arbeidsgerichte finaliteit van elke opleiding.

3. Kritische succesfactoren

- Middelen

Het **Fonds voor Kennisgedreven Ontwikkeling in West-Vlaanderen** is een mogelijke structuur om middelen te genereren naast de reguliere onderzoeksfinanciering die vooralsnog voornamelijk open staat voor universitair onderzoek. [Is dit haalbaar?] CD&V engageert zich ertoe binnen de budgettaire mogelijkheden bij de volgende Vlaamse regeringsonderhandelingen **middelen te zoeken** om dit fonds mee op te starten en een bepaalde continuïteit te geven, samen met de provincie en bedrijven.

Het stimuleren van onderzoek moet ons inziens de belangrijkste doelstelling worden.

Daarnaast wil CD&V in het **reguliere onderzoeksbeleid** meer financieringskanalen openstellen voor hogescholen.

- CD&V heeft de verwachting dat dit project door de **associaties** voor 100% gesteund en uitgevoerd wordt; bij voorbeeld wat betreft de onderzoeksfinanciering, of de samenwerking tussen de instellingen van de beide associaties. Dit is immers de eerste voorwaarde voor het slagen van dit project
- Samenwerking met alle onderwijs- en onderzoeksinstellingen in de provincie, zoals ook het Europacollege, VLIZ, ea lijkt ons belangrijk. Alle relevante actoren worden best gemobiliseerd om in dezelfde richting te werken. Wij stellen voor om een Staten Generaal voor het onderzoek bijeen te roepen met alle relevante actoren: bedrijven, hoger onderwijs en onderzoeksinstellingen.
- CD&V gelooft dat optimaal moet gebruik gemaakt worden van de **grensoverschrijdende** samenwerking voor onderwijs en onderzoek en samenwerking met het bedrijfsleven. Er liggen nog heel wat kansen die kunnen benut worden zodat quasi al onze studenten een internationale ervaring opdoen.
- CD&V werkt verder aan een betere mobiliteit binnen de provincie. We zoeken naar een betere ontsluiting vanuit de Westhoek. Ook een treinhalte Kortrijk Campus kan studenten makkelijker met Brugge, Oostende en Rijsel verbinden.

CD&V steunt dus alle initiatieven tot leiden tot een integrale visie op het onderzoek en hoger onderwijs in West-Vlaanderen waardoor de krachten gebundeld worden en investeringen renderen.

We gaan er voor de financiële inspanningen wel van uit:

- dat het project ook positief onthaald wordt door de bedrijven en de socio-economische partners en samen mét hen concreet gemaakt wordt. Zij zijn immers de noodzakelijke schakel in de relatie: hoger onderwijs – onderzoek – bedrijfsleven.

- dat de samenwerking tussen de onderwijsinstellingen of met bedrijven duidelijk wordt in de concretisering van het plan.
- dat de associaties zich engageren voor extra onderzoeksmiddelen, voldoende campussen en koppeling van nieuwe unieke opleidingen aan de clusters die voorop worden gesteld in West-Vlaanderen..

Omdat voor het concrete fonds geen bedrag genoemd werd, zouden wij vragen dat de partners het **plan verder concreet maken, zowel wat betreft het budgettaire plaatje als mogelijke projecten**. Dit kan dan dienen voor de regeringsonderhandelingen van juni 2009. Alles zal natuurlijk afhangen van de financiële marges die er op dat moment zijn.

Leden van de Werkgroep Oranjeplan: ONDERWIJS

Sabine Poleyn

Vlaams volksvertegenwoordiger
0472/27.69.99

Jan Durnez

Eerste gedeputeerde
0495/54.50.06

Hedwig Kerckhove

Schepen Wingene

Griet Coppé

Eerste schepen Roeselare

- **BIJLAGE 1: ons volledige West-Vlaams Oranjeplan rond onderwijs**
- **BIJLAGE 2: parlementaire vraag van Sabine Poleyn aan Vlaams minister Patricia Ceysens van 23 december 2008**

Bijlage 1: West-Vlaams oranjeplan onderwijs

ONDERWIJS

Inzetten op het waarderen van ieders talent

“Scholen zijn de plekken bij uitstek waar kinderen en jongeren van verschillende achtergrond en met verschillende talenten elkaar ontmoeten. Hier moet talentontwikkeling in diversiteit zijn dagelijkse invulling krijgen. We zetten maximaal in op de kracht van mensen en talenten. We investeren in de ontwikkeling van talenten en vaardigheden van elk kind, elke jongere en elke volwassene.”

(Vlaanderen in actie)

West-Vlaams onderwijs vandaag

Het West-Vlaamse onderwijs is van hoge kwaliteit vergeleken met de andere Vlaamse provincies.

Een aantal cijfers

In onze provincie gingen in het schooljaar 2007-2008 40.172 kleuters naar school, 73.565 leerlingen naar het basisonderwijs, en 89.328 leerlingen naar het secundair onderwijs. (incl. buitengewoon onderwijs)

In tegenstelling tot de rest van Vlaanderen volgen West-Vlaamse jongeren meer technisch secundair onderwijs dan algemeen of beroeps secundair onderwijs. Vooral jongens slaan de TSO-richting in. Minder jongeren volgen kunstsecundair onderwijs. Deeltijds kunstonderwijs (beeldende kunst, muziek, woordkunst en dans) is dan weer wel populairder in onze provincie in vergelijking met de andere provincies. Van de 168.066 leerlingen die begin 2008 ingeschreven waren in het deeltijds kunstonderwijs, kwamen er 31.557 uit West-Vlaanderen. Wat overeenkomt met een kleine 19% van het totaal.

In onze provincie is er ook meer vrij onderwijs dan in andere provincies.

West-Vlaamse jongeren participeren meer aan hoger onderwijs. Ze kiezen daarbij vaker voor hogeschoolopleidingen dan voor opleidingen aan de universiteit. Dit heeft volgens het WES (West-Vlaams Economisch Studiecentrum) te maken met het gebrek aan volwaardig universitair onderwijs in de provincie. Bijna 60% van de West-Vlaamse studenten studeert buiten de eigen provincie. Dit is merklijk meer dan studenten uit andere provincies.

Er zijn 19 centra voor volwassenenonderwijs, 5 centra voor basiseducatie, samen georganiseerd in 2 consortia in West-Vlaanderen.

CD&V: onderwijs is gemeenschap – elk talent waarderen

“Gaan voor elk talent is een belangrijke economische troef en draagt bij tot een sterkere sociale samenhang.”

(Vlaanderen in actie)

Een school beoogt de ontwikkeling van de gehele leerling. Zij wil niet enkel kennis en vaardigheden doorgeven, maar heeft ook aandacht voor attitude, engagement en spiritualiteit. Elke school kan dit vanuit een eigen pedagogisch project ontwikkelen. Voor CD&V blijft het respect voor de vrijheid van onderwijs een basis van ons sterk onderwijs.

In een school als gemeenschap zijn de relaties tussen alle betrokkenen belangrijk, vooral die tussen leraren en leerlingen én die tussen leerlingen onderling. Zo moeten leerlingen een groep kunnen vormen, hun ervaringen kunnen binnenbrengen in de leeractiviteiten, moeten leraren de kans krijgen te inspireren, leerlingen nabij te zijn, enz. Welbevinden op school - voor alle betrokkenen - is belangrijk.

In een school als gemeenschap mag iedere persoon zichzelf zijn (worden), met zijn eigen talenten en gebreken. Voor christendemocraten betekent gelijke kansen niet dat elk kind gevormd moet worden naar één ideaal van modelleerling (leest veel, spreekt verschillende talen, is vaardig met de computer, is flexibel en zelfredzaam, doet ASO en gaat eventueel via de hogeschool naar de universiteit).

Voor christendemocraten hebben kinderen en jongeren een eigen plaats op school, een plaats waar ze hun talenten zo goed mogelijk kunnen ontdekken en ontwikkelen. Elke jongere moet naar zijn eigen capaciteiten en talenten een volwaardige begeleiding krijgen. Deze is verschillend voor iedereen. Het beroepsonderwijs en het technisch onderwijs zijn in dat opzicht geen vangnetten voor wie in het ASO uit de boot valt. Het zijn ook geen onderwijstypes die slechts een afgeleide waarde bezitten, maar het zijn onderwijstypes met een eigen specificiteit.

Onderwijs is een belangrijke basis voor de toekomst van jongeren. Niet alleen omdat het tot een diploma leidt, maar vooral omdat jongeren begeleid worden in het volwassen worden, in het ontwikkelen van hun eigen identiteit, kennis en vaardigheden, nodig om als zelfbewust persoon te kunnen samen-leven.

Vrijheid en kwaliteit

Wij zijn geen vragende partij voor het radicaal omgooien van het onderwijssysteem. Wij pleiten voor de vrijheid van onderwijs dat naast de bezieling ook de kwaliteit brengt die we nodig hebben.

Vanaf het schooljaar 2008-2009 ontvangen scholen hun werkingsmiddelen niet meer op basis van het net waartoe ze behoren, maar op basis van leerlinggebonden kenmerken. De gelijke financiering waar CD&V op stond werd zo gerealiseerd.

Zeker voor onze provincie – met zijn rijk aanbod gesubsidieerd onderwijs – is dat een evolutie van zeer grote betekenis.

De kostenloosheid van het basis- en kleuteronderwijs werd gerealiseerd vanaf het schooljaar 2008-2009. Dit gebeurde via drie instrumenten: een maximumfactuur voor de ouders, een bijkomende injectie in de werkingsmiddelen van in totaal 29,5 miljoen euro, alsook de mogelijkheid voor het aanvragen van een schooltoelage in het basisonderwijs.

De school verbreden

Goede resultaten van scholen en scholieren/studenten zijn uitermate belangrijk. Scholen zijn echter geen loutere producenten van kennis of van werkkrachten voor de arbeidsmarkt. Een school is een leefgemeenschap voor leerlingen, leraars en ouders. Het is een mini-samenleving waar ook vele vormen van cultuur, sport en welzijn mee gemoeid zijn. Scholen zijn volwaardig deel van de gemeenschap. Zij begeleiden kinderen en jongeren in hun gehele ontwikkeling tot volwassene.

Brede scholen zijn actief in een netwerk met overheden, bedrijven en allerhande organisaties of instellingen. Dat netwerk moet de leerlingen de kans bieden om kennis te maken met de ruimere omgeving en er dingen uit op te steken.

In West-Vlaanderen selecteerde de Vlaamse overheid het project 'Brede School Tielt' als proefproject, met de lerarenopleiding van Katho Tielt als expertisecentrum. De expertise die hier opgedaan werd, zullen we de komende jaren 'verbreden' in ondersteuning aan andere scholen.

Waardering voor technisch en beroepsonderwijs

Voor het nieuwe decreet secundair onderwijs vertrekken we niet van een radicaal omgooien van de huidige structuur. Onze finale doelstelling is een betere studiekeuze voor alle kinderen. Dit door een betere afstemming van secundair en basisonderwijs, een effectief uitstel van studiekeuze tot na de eerste graad secundair en het uitputten en verbreden van de mogelijkheden om bruggen te slaan tussen ASO-TSO-BSO-KSO.

De voorbije jaren werden in Vlaanderen voorzieningen aangelegd voor investeringen van TSO-BSO- scholen in modernisering en beveiliging van basisinfrastructuur. Dit zal herhaald worden totdat de inhaalbeweging gebeurd is. Dankzij de modernisering van deze machines wordt de kloof tussen technisch en beroepsonderwijs enerzijds en de bedrijfswereld anderzijds kleiner.

Voor hoogtechnologische infrastructuur werden Regionaal Technologische Centra (RTC's) opgericht. Het RTC West-Vlaanderen coördineert de projecten in de hele provincie.

→ *Onze voorstellen*

Vrij initiatief volwaardig ondersteunen

We waken er over dat de nieuwe financieringsmethode van het onderwijs geen nieuwe kloof installeert. Zo houden we specifiek de verhouding van de financiering van scholen in de (grotere) steden versus deze op het platteland in het oog. Landelijke scholen hebben vaak gelijkaardige problemen maar zijn soms moeilijker meetbaar. Deze evaluatie nemen we mee in het volgende debat over de aanpassing van de middelen voor omkadering.

Tegelijk waken we over de vrijheid van onderwijs. We geloven immers niet in een eenheidsworst-onderwijs.

Ook het decreet van de kostenloosheid van het onderwijs zal CD&V evalueren. Indien zou blijken dat de maximumfactuur culturele uitstappen, zwemlessen of andere eindtermen in het gedrang brengt, moeten we dit aanpassen. De hoge brandstofprijzen (voor de bus) spelen hierin ook een grote rol. We willen vermijden dat scholen die verder af liggen van deze accommodatie benadeeld worden.

Scholen verbreden

In ons onderwijs willen we gaan voor elk kind, voor elke jongere. We zijn ervan overtuigd dat kinderen die door sociale afkomst, leerstoornissen, leermoeilijkheden of andere omstandigheden moeilijker hun talenten kunnen ontplooiën in (brede) scholen een ideale leer- en leefomgeving vinden. Dat kan in een school voor gewoon onderwijs of in een school voor buitengewoon onderwijs zijn. In elk geval in een harmonieus onderwijslandschap waar gewoon en buitengewoon onderwijs elkaars versterkende partner zijn, met respect voor de draagkracht van de scholen en mits voldoende financiële middelen.

Waardering voor technisch en beroepsonderwijs

We steunen projecten die kinderen uit het lager onderwijs op een doordachte manier motiveren voor het technisch onderwijs. Ook de onderwijzers uit het zesde leerjaar en CLB-medewerkers moeten het technisch en beroepsonderwijs en het bedrijfsleven beter leren kennen.

De opwaardering van het imago van technisch en beroepsonderwijs in de publieke opinie wordt een belangrijke uitdaging. We nemen de handschoen op samen met alle betrokkenen.

Textielonderwijs blijft belangrijk. Hoewel de sector grote problemen kent, zoeken bedrijven die innoveren naar afgestudeerden in het technische textiel. De expertise op wereldvlak is hier te vinden en die willen we niet verloren laten gaan. We steunen daarom onder meer de initiatieven van de sector: www.texstream.be

Naar een sterker partnerschap tussen onderwijs en bedrijfswereld

+ zie ook bij economie / innovatie

→ Onze voorstellen

Wij pleiten voor een betere aansluiting tussen het onderwijs en de bedrijfswereld. Leerlingen en studenten zijn gediend met een realistischer beeld van het bedrijfsleven vandaag. Bedrijven kunnen op die manier mogelijke toekomstige werknemers leren kennen.

Vanuit de bedrijfswereld horen we de vraag naar langere stages voor leerlingen om een betere complementariteit tussen schoolse opleiding en realiteit van de werkvloer te realiseren. In de regelgeving belet scholen niets om langdurige leerlingenstages te organiseren. Maar scholen dienen ook een leerplan te realiseren.

In hetzelfde kader zullen leerkrachten nog meer aangemoedigd worden om bedrijven te leren kennen. Stages in een werkmilieu – in ondernemingen, private of openbare instellingen - zijn niet alleen onmisbaar voor hun vakgerichte kennis, maar evenzeer voor het doorgeven aan jongeren van een realistisch beeld van de ondernemingen en industrie van vandaag. Voor de duur van een bedrijfsstage moeten zij dan wel vervangen kunnen worden.

Speciale aandacht willen we geven aan onderwijzers van het laatste jaar basisonderwijs en CLB-medewerkers. Omdat zij een cruciale rol spelen in de oriëntatie van de kinderen, is ook bij hen een realistisch beeld van het bedrijfsleven onmisbaar.

We evalueren ook de projecten rond werkplekleren.

Creativiteit stimuleren

In september 2010 gaan de nieuwe eindtermen techniek en technologie in, respectievelijk in het basisonderwijs en de eerste graad secundair. Zij concretiseren de nieuwe leerlijn technologie van kleuter tot laatste jaar secundair onderwijs. De bedoeling is om jongeren door middel van techniek creatief en oplossingsgericht te leren denken.

→ Onze voorstellen

Wij willen de invoering van deze eindtermen goed voorbereiden en begeleiden zodat onderwijzers en leraren ondersteund worden in het integreren van techniek in hun lessen. We zorgen voor extra middelen hiervoor zoals nascholing organiseren, verschillende versnipperde initiatieven coördineren, goede voorbeelden doorgeven. De experimenteerscholen en RTC's (regionale technologische centra) zullen hierbij een cruciale rol spelen.

De invoering ondersteunen we door een informatiecampagne over het belang van techniek bij het brede publiek.

We willen ook de eindtermen techniek voor de tweede en derde graad S.O. ontwikkelen. Evenals de ontwikkelingsdoelen voor het kleuteronderwijs.

Samen met techniek willen we ook ondernemerschap meer aandacht geven in ons onderwijs. Beiden stimuleren de creativiteit en het nemen van initiatief bij de kinderen.

Inzet op talenkennis

De West-Vlaamse talenkennis is cruciaal voor het in stand houden van onze exportprestaties, onze aantrekkingskracht, ons imago in het buitenland. De bijzondere zorg voor talenopleidingen zowel in het leerplichtonderwijs, als in de Centra voor Volwassenenonderwijs blijft bijgevolg van groot belang.

→ Onze voorstellen

Zo willen we zeker in West-Vlaanderen met nieuwe eindtermen 'vreemde talen in het secundair onderwijs' de kwaliteit van de vreemde talenkennis opnieuw verhogen. De taalbad-experimenten in Poperinge, Koksijde, Brugge en Kortrijk willen we na bijsturing vrijwillig uitbreiden naar andere scholen. Leerlingen secundair onderwijs kunnen zo enkele uren hun vak in het Frans of Engels volgen.

In het hoger onderwijs trekken we volop de kaart van de meertaligheid. Zowel een aanbod vertaler/tolk als sterkere uitwisselingsprojecten met instellingen in Noord-Frankrijk, de Franstalige Gemeenschap of Zuid-Engeland moeten op het programma staan. De Eurometropool Kortrijk-Lille-Tournai en de EGTS met Dunkerque betekenen een kans voor een extra talenimpuls.

Vanuit West-Vlaanderen steunen we dan ook ten volle uitwisselingsinitiatieven voor leerlingen, scholen en klassen, maar zeker ook voor leerkrachten. Ook samenwerkingsverbanden tussen technische scholen willen we in het bijzonder ondersteunen.

Maar voor West-Vlaanderen is even goed de ondersteuning van het onderwijs Nederlands in Noord-Frankrijk cruciaal. Gedreven door vooral economische motieven zat het Nederlands – vooral in de grensstreek tussen Duinkerke en Rijsel – een aantal jaren terug in de lift. De terugval dreigt er echter. Waakzaamheid is hier dan ook geboden. Onderwijs waar tweetaligheid de norm wordt, dient gepromoot te worden.

Ook in het hoofdstuk grensoverschrijdende samenwerking hebben we aandacht voor onderwijs en voor onze Nederlandse taal.

De nieuwe uitdaging van het 'hoger beroepsonderwijs'

Het hoger beroepsonderwijs omvat het onderwijsaanbod tussen secundair en hoger onderwijs: de 7de jaren BSO, 4de graden TSO of BSO en straks nieuwe opleidingen ingericht door CVO's (Centra voor Volwassenenonderwijs) met secundaire scholen of hogescholen. Dit niveau is beroepsgericht.

→ Onze voorstellen

We willen HBO in West-Vlaanderen uitbouwen tot een onderwijsaanbod dat zijn kwaliteit bewaart of versterkt.

Sommige regio's in West-Vlaanderen, zoals de Westhoek, beschikken over een weinig verspreid onderwijsaanbod, in het bijzonder wat hogere opleidingen betreft. We bewaken dat met het nieuwe decreet HBO een aantal opleidingen tot knelpuntberoepen kunnen ontwikkeld worden.

Voor CD&V heeft 4de graad verpleegkunde op HBO-niveau wel degelijk een bestaansreden naast de Bachelor verpleegkunde. We ijveren ervoor dat federaal minister Onkelinx dit ook inziet.

Actieplan West-Vlaams hoger onderwijs

Nog steeds verliest onze provincie heel wat talent aan andere provincies. De 'braindrain'-cijfers zijn gelukkig al lichtjes verbeterd door aangehouden inspanningen inzake de programmatie van innovatieve hogere opleidingen bij West-Vlaamse instellingen. Ook de gezamenlijke acties van de provincie West-Vlaanderen en de 'hoger onderwijs'-steden hebben voor een grotere aantrekkingskracht gezorgd.

→ Onze voorstellen

Het hoger onderwijs moet sterker uitgebouwd worden om de reconversie- en innovatieprocessen te ondersteunen. De rationalisatie die in het hoger onderwijs plaatsvindt kan in West-Vlaanderen niet leiden tot fundamenteel minder aanbod, wel tot een betere afstemming van het aanbod vanuit de verschillende instellingen. Bovendien moet het studietoeraanbod in West-Vlaanderen niet alleen worden versterkt, maar ook beter worden gepromoot.

Ons actieplan voor hoger onderwijs gaat voor:

- Een volwaardige erkenning van het belang van professionele bachelors. Enkele goed gekozen nieuwe opleidingen uniek voor Vlaanderen. Een volwaardige onderzoeksfinanciering gericht op een optimale valorisatie van de kennis, door sterke samenwerking met KMO's, sociale instellingen, onderwijsinstellingen en andere actoren.
- De uitreiking van academische bachelors en academische masters aan de KUL campus Kortrijk en HOWEST. Een bachelorcampus (van 3 jaar) lijkt haalbaar mits een sterk Europees profiel in het derde jaar.

Alle kansen tot uitwisseling/samenwerking met Noord-Frankrijk, de Franstalige gemeenschap en Zuid-Engeland moeten worden uitgeput. De Campus Kortrijk kan zich profileren als 'warme' bachelorcampus met een sterk aanbod aan contacten buiten Vlaanderen. Hiertoe richten we in de Eurometropool met Rijsel en de EGTS met Duinkerke een werkgroep Onderwijs op.

- Een afbakening van enkele kennisdomeinen waar we in West-Vlaanderen (wereld)top in zijn/worden en waar we ons onderzoek op willen focussen. O.m.: kunststoffen, gezondheid, voeding, onderwijskunde, enz. Dit wordt ingepast in de Vlaamse afbakening die door het wetenschapsbeleid zal gebeuren. Hiertoe organiseren we een 'Staten Generaal Onderzoek' met de relevante actoren uit onderwijs, bedrijfsleven, onderzoek en innovatie. De masteropleidingen en vervolgopleidingen (BanaBa's en ManaMa's) richten zich hier verder op.
- Een technische en economische universiteit waar de huidige master industrieel ingenieur terecht kan, maar ook met een aanbod handelswetenschappen en vertaler/tolk. Deze laatste worden sterk ontwikkeld vanuit de grensoverschrijdende samenwerking.
- Innovatie en valorisatie versterken door stimulansen tot samenwerking tussen professionele en academische opleidingen, met het leerplichtonderwijs, met bedrijven, met non-profitinstellingen, enzovoort, te bieden.
- Een evenwicht tussen het behoud van verschillende campussen in onze provincie en een concentratie van het hoger onderwijs in Kortrijk en Brugge. Hiertoe worden extra inspanningen gevraagd voor de mobiliteit vanuit de Westhoek naar deze steden. We stimuleren de verdere ontwikkeling van de West-Vlaamse pioniersrol voor afstandsonderwijs en e-learning.
- Ondersteuning van de installatie van incubatiecentra (oa gaming) en spin-offs.
- Een sterk aanbod aan permanente vorming: postgraduat en vervolgopleidingen.

West-Vlaams onderwijs is ook agrarisch en maritiem

Het agrarisch onderwijs in West-Vlaanderen is vrij versnipperd. Ook het leerlingenaantal van de zuivere land- en tuinbouwrichtingen daalt.

Door de nabijheid van de zee heeft West-Vlaanderen tevens unieke opleidingen in maritiem technisch en beroepsonderwijs.

→ *Onze voorstellen*

Wij willen het agrarisch onderwijs in overleg met de provincie, die de kwaliteitsvolle invulling van de technische aspecten kan realiseren, ondersteunen.

Voor het facet zeevisserij willen we de attractiviteit van de opleiding en van de sector voor jongeren verhogen door het voorzien van een vernieuwend systeem van bezoldigd leren.

Kunstonderwijs

→ Onze voorstellen

We ondersteunen de 25 West-Vlaamse gemeentes die zich inzetten voor het deeltijds kunstonderwijs. We stimuleren ook samenwerking van het DKO met het reguliere onderwijs in functie van kunst-en cultuureducatie.

We stimuleren projecten rond media-educatie.

Eigentijdse schoolgebouwen

Op 5 juli 2006 keurde het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet betreffende de inhaalbeweging voor schoolinfrastructuur éénparig goed. Vlaanderen heeft de voorbije decennia te weinig geïnvesteerd in schoolgebouwen. Deze inhaaloperatie zal gebeuren via alternatieve financiering. Daarbij wordt grote waarde aan de kwaliteit van de projecten als "scholen voor de toekomst" met aandacht voor rationeel energiegebruik, architectuurkwaliteit en de rol van de school in haar omgeving, gehecht.

Goede voorbeelden die recent gebouwd of verbouwd werden zijn die het atheneum in Oostende, de gemeenteschool in Ichtegem, de Regenboog in Koekelare, ...

De inhaalbeweging op het gebied van de scholenbouw is van uitzonderlijk historisch belang. Ze zal het beeld van de school uit het eerste decennium van de 21ste eeuw bepalen. Het is een belangrijke culturele opgave, die een grondige reflectie vereist over zowel het pedagogische profiel, als de gepaste verschijningsvorm van de school in de maatschappij. Polyvalente bruikbaarheid voor de lokale gemeenschap en het doelmatig functioneel en energetisch ruimtegebruik vormen hierbij belangrijke criteria.

→ Onze voorstellen

De inhaalbeweging inzake het bouwen en onderhouden van schoolgebouwen via de alternatieve financiering DBFM moet snel concreet worden. Een 250-tal scholen met bouw- en verbouwplannen - waaronder 37 West-Vlaamse - zal de komende jaren de eerste steen hiervan leggen.

Ook moeten opnieuw meer middelen voorzien worden voor de reguliere scholenbouw, via AGION.

Om redenen van rationeel energieverbruik (REG) en beperking van verwarmingskosten worden verder subsidies voorzien voor het opstarten van een energieboekhouding, het afstellen van verwarmingsinstallaties, het plaatsen van stookolietellers en de opmaak van een energieaudit.

Ook de projecten passiefbouw (energieneutraal bouwen) worden verder gezet. Deze maatregelen dienen de basis te vormen voor een structureel REG-beleid in scholen. Zo blijven meer werkingsmiddelen over voor de echte werking van de school.

Basiseducatie

Inzetten op de talenten van alle kinderen, jongeren en volwassenen kan alleen in het perspectief van het levenslang leren. Volwassenenonderwijs en volwassenenvorming spelen daar een cruciale rol in.

Elk talent is een belangrijke economische troef en draagt bij tot een sterkere sociale samenhang. Een kenniseconomie vraagt een kennissamenleving. Daarom mogen we ook in West-Vlaanderen geen enkel talent meer verloren laten gaan.

Een bijzondere rol is daarbij weggelegd voor de West-Vlaamse Centra voor Basiseducatie. Via het Plan Geletterdheid zijn ze een onmisbare schakel om de 15% West-Vlamingen die over te weinig basiskennis beschikken inzake taal, rekenen en computervaardigheden te laten bijbenen. Via hun aanbod Nederlands voor anderstaligen hebben ze dan weer een centrale plaats in het traject dat anderstaligen doorlopen om hun volwaardige plaats in onze West-Vlaamse samenleving te kunnen innemen.

Anderstalige minderjarige nieuwkomers worden tijdelijk opgevangen in een onthaalklas voor anderstalige nieuwkomers (OKAN), zoals in scholen in Wervik, Brugge, Oostende, Kortrijk en Roeselare.

→ Onze voorstellen

In West-Vlaanderen moeten de twee consortia de kwaliteit en de toegankelijkheid nog vergroten.

We evalueren de werking van OKAN zodat de kansen op succesvolle integratie in het reguliere onderwijs stijgen.

De gemeente ondersteunt en stimuleert

De West-Vlaamse gemeenten moeten een echte partner van onderwijsinstellingen zijn. De wijze waarop het partnerschap vorm krijgt en de structuur van het overleg behoort tot de vrijheid van elke gemeente.

→ Onze voorstellen

Voor CD&V is ook het inrichten van basisonderwijs de kerntaak van een gemeente. Zij moet er wel over waken het flankerende beleid op elke school op haar grondgebied - ongeacht het onderwijsnet - en op elke leerplichtige te richten.

We denken daarbij aan overleg en informatie over, of ondersteuning via de eigen projecten van acties op uiteenlopende beleidsdomeinen die van belang zijn voor de vorming van kinderen en jongeren: sport, cultuur, jeugd, ontwikkelingssamenwerking, afval, leefmilieu, inrichting van speelpleinen, verkeersopvoeding, buitenschoolse kinderopvang, spijbelen, enz.

BIJLAGE 2: Parlementaire vraag van Sabine Poleyn aan Vlaams minister Patricia Ceysens van 23 december 2008

VLAAMS PARLEMENT
SCHRIFTELIJKE VRAGEN

PATRICIA CEYSENS

VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, ONDERNEMEN, WETENSCHAP, INNOVATIE EN BUITENLANDSE HANDEL

Vraag nr. 43
van 23 december 2008
van **SABINE POLEYN**

Middelen wetenschappelijk onderzoek - West-Vlaanderen

Naast de onderwijsfunctie heeft het hoger onderwijs ook een onderzoeksoopdracht en een dienstverlenende opdracht. Onderzoek wordt voor de kenniseconomie die we willen steeds belangrijker. De middelen die de Vlaamse overheid voor onderzoek vrijmaakt, worden verdeeld aan de hand van een aantal vaste O&O-indicatoren (onderzoek en ontwikkeling) en via enkele instrumenten, zoals Hercules, PWO, FWO, Tetrafonds, enzovoort.

Wie van naderbij de verdeling van de onderzoeksmiddelen in Vlaanderen bekijkt, stelt vast dat hiervan slechts 1,4 % in West-Vlaanderen ingezet wordt. Dit valt natuurlijk te verklaren door de bovenvermelde indicatoren. Toch lijkt dit percentage zeer laag en niet legitiem. Indien we de oefening doen en andere indicatoren gebruiken zoals het aantal studenten, het aantal inwoners of het aantal financieringspunten, stellen we immers een verhouding tot 18 % ten opzichte van het Vlaamse gemiddelde vast.

Omdat onderzoek zo nauw verbonden is met innovatie en economische dynamiek, lijkt het toch relevant de frustratie van heel wat West-Vlaamse onderwijsactoren ernstig te nemen.

1. Is er inderdaad een ongelijke verdeling van onderzoeksmiddelen over de verschillende provincies? Wat is daarvoor de verklaring?
2. Erkent de minister dat deze verdeling volgens de bestaande indicatoren in het geval van West-Vlaanderen niet als legitiem ervaren wordt? Zo ja, welke initiatieven plant de minister om hieraan tegemoet te komen?
3. Heeft de minister reeds overleg gehad hieromtrent met West-Vlaamse actoren uit onderzoek of onderwijs?

ANTWOORD

op vraag nr. 43 van 23 december 2008

van **SABINE POLEYN**

1. De geografische spreiding van de instellingen uit het hoger onderwijs biedt een eenvoudige verklaring voor de verdeling van de onderzoeksmiddelen per provincie.

Op de Campus Kortrijk van de Leuvense universiteit na (waarvan de onderzoeksresultaten in de totale cijfers voor de KULeuven opgenomen worden) kent West-Vlaanderen geen universitaire onderwijsinstellingen, dit in tegenstelling met alle andere Vlaamse provincies. De universiteiten waren in 2007 goed voor ongeveer 90% van de totale O&O uitgaven voor het hoger onderwijs. Deze O&O uitgaven worden gefinancierd via de diverse instrumenten vermeld in de vraag. Daarnaast is er echter ook onderzoeksfinanciering via contractonderzoek met bedrijven of gefinancierd door Europese of internationale organisaties.

West-Vlaanderen heeft 3 hogescholen op een totaal van 22 voor Vlaanderen. Uit de meest recente O&O gegevens blijkt dat de 3 Westvlaamse hogescholen, 11,6% van de totale O&O uitgaven voor alle Vlaamse hogescholen uit 2007 vertegenwoordigen. Dit geeft een beduidend genuanceerder beeld dan de 1,4% waarvan in de vraag melding gemaakt wordt, maar waarbij vooral rekening gehouden wordt met financieringsbronnen die voornamelijk voor de universiteiten zijn bestemd en die zoals hierboven vermeld, in West-Vlaanderen ontbreken.

Wij benadrukken dat voor beleidsdoeleinden of bij internationale (regionale) vergelijkingen van O&O-uitgaven beter geen uitsplitsing gemaakt wordt op provinciaal niveau omdat dit een te vertekend beeld geeft door geografische concentraties van instellingen. Dit geldt zowel voor instellingen uit de non-profit (publieke onderzoekscentra, hoger onderwijs, particulier non-profitorganisaties) als voor de bedrijven. De O&O-intensiteit wordt daarom ook nooit berekend op een niveau dat lager ligt dan dat van het Vlaamse Gewest.

2. De structuur van het hoger onderwijs en de geografische spreiding van de instellingen bepalen de geografische spreiding van de onderzoeksmiddelen. De berekening resulteert hierdoor inderdaad in een laag cijfer voor West-Vlaanderen. Meerdere nuances en verklaringen hierbij zijn echter van belang.

Een deel van de financieringsinstrumenten zijn allereerst niet of nog niet zo lang toegankelijk voor de hogescholen én het beeld houdt bovendien ook geen rekening met contractonderzoek en middelen afkomstig van buitenlandse organisaties. Zoals ook gesteld in het antwoord op vraag 1, toont het aandeel van de Westvlaamse hogescholen (11,6% voor 2007) in de totale O&O uitgaven voor alle Vlaamse hogescholen een genuanceerder beeld aan. Dit toont aan dat West-Vlaanderen toch wel beter scoort bij financieringsbronnen toegespitst op de hogescholen en bij bronnen zoals contractonderzoek met de bedrijven of middelen afkomstig van de EU. Niettemin blijft het een aandachtspunt dat er overal in Vlaanderen een belangrijke interactie tussen de onderwijs- en de onderzoeksactoren nodig is.

Door de hervorming van het hoger onderwijs en de rol van de associaties neemt het onderzoek aan de hogescholen aan belang toe. Tussen 2002 en 2007 zijn de uitgaven voor onderzoek aan de hogescholen ongeveer verdubbeld en deze beweging zal ook verder toenemen. De hogescholen krijgen door deze hervorming immers meer toegang tot nieuwe financieringskanalen naast andere bestaande kanalen zoals bijvoorbeeld het Tetrafonds.

Studies tonen aan dat heel wat Westvlaamse studenten in Gent of Leuven een academische opleiding volgen of volgden en er na hun opleiding blijven wonen, werken of onderzoek uitvoeren. Diverse betrokken actoren uit de onderzoeks- of onderwijswereld wezen meermaals op dit probleem van 'braindrain' hiermee verbonden. Het Bologna-decreet is een eerste belangrijke stap geweest in een beter regionale verdeling van de toegang tot de opleidingen zonder hiervoor nog nieuwe academische instellingen te moeten organiseren in West-Vlaanderen. Een onderwijs-systeem dat meer opleidingsmogelijkheden biedt binnen West-Vlaanderen zal op termijn zeker ook een positief effect hebben op de onderzoeksactiviteiten van het hoger onderwijs daar binnen de associaties meer aandacht besteed wordt aan de samenwerking tussen hogescholen en universiteiten op het vlak van onderwijs en onderzoek.

3. Er is dagelijks overleg tussen de minister en haar kabinet met actoren uit onderzoek en/of onderwijs. Overleg dat toespitst op een Vlaamse Provincie heeft niet plaatsgevonden, noch van West-Vlaanderen, noch van een andere Vlaamse Provincie.